

OVER PLUIMVEE

NORBERT, ONZE KERSTKALKOEN

Tekst en foto's: Monique de Vrijer

Kalkoenen hebben een hekel aan Kerstmis en geef ze eens ongelijk. Sinds jaar en dag worden er kalkoenen voorgeschoteld met kerst. In Groot Brittannië schijnen er met kerst zo'n 12 miljoen kalkoenen verorberd te worden! Tijd om de kalkoen eens in het winterzonnetje te zetten. Want de kalkoen is meer dan alleen een kerstmenu!

Norbert

Ongeveer een week voor Kerst kreeg Norbert de schrik van zijn leven..... Zijn baasje kwam zijn hok binnen en greep hem bij zijn kladden. Het zou toch niet zo zijn dat hij als Kerstdiner zou eindigen? Gelukkig liep het voor Norbert goed af; hij was namelijk onze nieuwe aanwinst op de kinderboerderij. Onze vorige kalkoen, Jan Diederick (meestal kortweg J-D genoemd) was helaas overleden (niet vanwege kerst of een ander menu) en daarom zochten wij een nieuwe man voor onze kalkoendames. Norbert was de gelukkige!

Zolang ik op de kinderboerderij werkte hebben we kalkoenen gehad; een kalkoen haan - als laatste aanwinst dus Norbert - en 2 kalkoendames, Charlotte en Marie Antoinette.

Rechts: Onze vorige kalkoenhaan, Jan Diederik, was een hermelijnkleurige Ronquières kalkoen.

Zo knap als een kalkoen...

Statig loopt Norbert in de wei, maar helaas ziet niet iedereen de schoonheid ervan af. Meer dan eens is Norbert het mikpunt van grapjes over zijn uiterlijk. Als kalkoen op een kinderboerderij mag je wel een rotsvast zelfvertrouwen hebben om geen minderwaardigheidscomplex te krijgen. Gelukkig lijken zelfvertrouwen en trots de beste genetische eigenschappen van kalkoenen te zijn. Soms wel eens een beetje té

In al die jaren op de kinderboerderij heb ik met heel andere ogen leren kijken naar de kalkoen. Kende ik de kalkoen ook eerst vooral als kerstmenu, Jan Diederick, Norbert en zijn vrouwen hebben me de ogen geopend. Wat zijn het toch aparte dieren....

Links: Norbert, de haan met zijn 2 hennen.

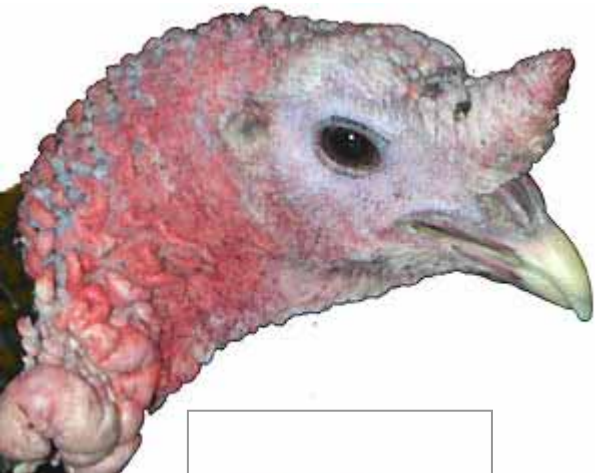
Norbert is een volwassen zwarte kalkoen, en heeft een prachtig verenpak. In eerste instantie lijkt het vooral zwart, maar als je beter kijkt zie je er talloze kleuren in! Bronsachtig doen zijn veren aan.

En dacht je dat een pauw mooi kon pronken? Nou een kalkoen kan er ook wat van. Norbert heeft er zijn hobby van gemaakt, en pronkt er op los. Ook kalkoenen zetten hun staart omhoog, maken zich groot, vleugels laag en de trukendoos kan open met een scala aan geluiden en bewegende veren! Prachtig!

Maar ja, dan die typische kalkoenkop

"Waarom komen zijn hersenen naar buiten?" vroeg ooit een jong bezoekerje van de kinderboerderij. En eerlijk is eerlijk, ik kan me wat bij zijn vraag voorstellen, als ik naar het vlezige hoofd van Norbert kijk. Die rozerode veerloze massa van zijn kop tot aan zijn hals, en dan die lange sliert over zijn snavel. Ze kunnen er de wonderlijkste dingen ermee doen.

Als Norbert schrikt, ziet hij meteen bleek, alsof hij een spook heeft gezien. Zijn sierlijke lange sliert, die doorgaans bijna op zijn tenen hangt, is plots verdwenen en er blijft alleen een bultje op zijn kop over....Hoe doen ze dat toch?

Maar voelt Norbert zich helemaal het ventje (wat in 99% van de tijd het geval is) dan is zijn kop alle tinten rood, en slingert zijn sliert er sierlijk bij!

Norbert is reuze mannelijk, hij heeft zelfs borsthaar. Op de borst van de kalkoen man hangt een flinke bos touwachtig gebeuren; een kwast genaamd. Ik moet eerlijk bekennen dat ik niet zo goed weet wat hij er mee kan, Norbert weet dat volgens mij ook niet, dus pronkt hij er maar mee. Snavel in de lucht, en kwast vooruit!

Sommige dameskalkoenen hebben ook een kwast, of liever gezegd een kwastje, niet allemaal, waar ik me wel wat bij kan voorstellen. Maar of ze ook daadwerkelijk epilieren?

Kalkoenen Kot

Onze kalkoenen wonen in een grote wei tussen de kippen, waar ze tevens 2 kippenhokken en een stalletje tot hun beschikking hebben. Kalkoenen kun je vrij makkelijk houden. Als ze de ruimte hebben, voldoet een goede schuilgelegenheid prima. Sterker nog, onze kalkoenen zitten vooral graag buiten, met name de dames. (Norbert is wel graag binnen, hij is een beetje een watje). Zelfs als het pijpenstelen regent, zitten de dames gewoon buiten. Ze slapen bij voorkeur ook op een hekje, of gewoon in de wei, al hebben ze dus voldoende schuilmogelijkheden en zitstokken tot hun beschikking.

Kalkoenen gaan ook graag op stap, en maken dan gebruik van onze hele weide. Struiken en begroeiing zullen ze dankbaar bezoeken.

Kalkoen Menu

Kalkoenen staan liever niet op ons menu, maar zelf krijgen ze wel graag een gevarieerd menu. In de handel is speciaal kalkoenen- of sierhoendervoer te koop. Onze kalkoenen eten echter gewoon mee met het kippenvoer. Naast een basisvoer is het aan te raden om kalkoenen verschillende granen bij te voeren in combinatie met groenvoer. Als kalkoenen een vrije uitloop hebben, dan vinden ze zelf hun groen. Fruit en insecten zijn ook favoriet!

Kalkoen Krengen

Het leven van onze kippen - maar ook van ons, de verzorgers - is niet altijd over rozen gegaan. Kalkoenen moeten klikken met de rest van de pluimveestapel, zeg maar. Want het kan fantastisch goed gaan, maar ook hartstikke fout. We hebben wel een en ander meegemaakt met de kalkoenen. Met Jan Diederick, onze vorige kalkoen heb ik heel wat te stellen gehad. Een van de kalkoenhennen, Marie Antoinette, kon nog weleens last hebben van een humeurdje, waarbij ze dan nogal snel geïrriteerd raakte door een van onze kippen. Het resultaat was dat ze achter de kip aanging en dan net zolang door bleef gaan totdat Jan Diederick het zat was. In plaats van Marie

Antoinette vermanend toe te spreken, molesteerde hij dan de kip! Het resultaat was een bijna gescalpeerde kip, die eruit zag alsof ze een flink pak slaag had gehad. Dit incidentje heeft zich 2 keer afgespeeld bij dezelfde kip, die we uiteindelijk na genezing maar herplaatst hebben, waarna dit gedrag gelukkig over was.

Kalkoenhannen staan er ook nogal eens om bekend dat ze hun verzorgers aanvallen, vooral in het paarseizoen. Een keer heb ik dit meegemaakt met J-D, die me uit het niks opeens vanachter 'aanviel'. Uit reflex gooide ik J-D wat te hard van me af. Het resulteerde in een geschrokken J-D die zijn poot bezeerde, en bij mij in een schuldgevoel. Wel is het toen verder bij dat ene incidentje gebleven.

Met Norbert hebben we nooit problemen gehad, hij is een brave kalkoen. Alleen onze pauwhaan Jeroen kan hem niet uitstaan, waardoor die twee nog weleens mot hebben, waarbij vooral Jeroen het op Norbert voorzien heeft (maar dat is wel goed voor zijn lijn, daar ze de hele wei 6 keer rondrennen).

Rechts: Meestal gaat het wel goed, kippen en kalkoenen samen houden. Maar de kalkoenen op de foto wilde wel eens een kip molesteren.

Kalkoenen Liefde

Ondanks dat Norbert nog al eens voor lelijkerd wordt uitgemaakt door bezoekers, vinden Charlotte en Marie Antoinette hem wel reuze aantrekkelijk! Gelukkig maar, dan staat Norbert tenminste niet de hele dag voor niks te pronken. Daar de meeste kalkoenhannen geen lichtgewichten zijn, althans Norbert niet, zien de dames er naar mate het seizoen vordert dan ook niet meer uit. Kale plekken van het treden, en vermoedelijk ook wel wat rugklachten zijn het resultaat.

Zo rond half maart of april beginnen de dames hier met leggen. Het begint doorgaans wat onregelmatig en schijnbaar onwennig, want ook midden in de wei, of op het pad treffen we dan opeens een kalkoenei aan, maar al snel hebben de meiden een vaste legplek in het kippenhok, waar we netjes meerdere keren per week de eitjes kunnen rapen. Kalkoeneieren zijn prima eetbaar, al is het een voordeel als je veel van eiwit houdt. De eieren van de kalkoen zijn groot en gespikkeld.

Na een poosje gelegd te hebben worden de dames dan ook broeds. Het verschilt een beetje per kalkoen, want als je de eieren weghaalt worden ze niet allemaal even makkelijk of snel broeds. Maar als ze eenmaal goed broeds zijn... dan is een Zijdehoen er soms niks bij; vooral Charlotte kan er wat van.

Boven: Deze zomer overleed een van onze 2 kalkoenhennen. De overgebleven hen, Marie- Antoinette (6 jaar) was gelukkig een poosje even goed aan de leg, en we hebben 6 eieren in de broedmachine gelegd. Norbert en M-A zijn inmiddels - zonder het te weten, maar wel altijd trotse - ouders geworden van 6 nakomelingen.

Natuurlijk gebeuren hier ook bij de kalkoenen soms wonderlijke dingen. Zo hebben we meegemaakt dat Charlotte een mooi plekje had gevonden om haar eieren te leggen. Tegelijkertijd vond onze Muskuseend dame het ook een mooi moment om aan haar nest te gaan beginnen, en wel in hetzelfde stalletje als waar Charlotte haar nest gepland had. Ieder een eigen plekje aan weerszijden van de stal. Waar het precies mis is gegaan weet ik niet, maar uiteindelijk zat Charlotte op de muskuseendeieren en de muskuseend op de kalkoeneieren, en ze waren er met geen stok vanaf te krijgen. Gelukkig deed een eierwissel de truuik.

Hoe dan ook, als kalkoenmoeders gaan broeden maken ze niet veel werk van hun nest. Een halfslachtig kuiltje met wat stro vond Charlotte prima. Na zo'n 28 tot 30 dagen worden de kleine kalkoentjes dan geboren.

Kleine Koentjes

Kleine kalkoentjes zijn meteen al op en top kalkoen. Een beetje raar dus. Al hebben ze ook iets onweerstaanbaar leuks, en lijkt het echt dat, zodra ze je zien, ze allemaal denken... Mamma! Charlotte heeft een keer een nest zelf uitgebreed, voor ons was dat door ruimtegebrek echter niet erg praktisch, dus doorgaans kiezen we ervoor om de kalkoeneieren in de broedmachine uit te broeden. Kalkoenkuikens moet je duidelijk leren wat eten en drinken is. Maar pienter als ze zijn, hebben ze dat wel heel snel door als je wat met je vingers in een bakje kuikenmeel rommelt en wat snaveltjes in het water doopt, of er een druppel op laat glijden. Als er kippenkuikens zijn, dan geven die doorgaans het goede voorbeeld, wat de kalkoentjes dan al snel overnemen.

Maar - ik weet niet of dit aan onze kalkoentjes lag, of dat meer mensen die ervaring hebben - kippenkuikens zijn niet altijd veilig bij kalkoentjes. Meer dan eens heb ik een kalkoentje rond zien lopen met een kippenkuiken in zijn snavel, en erg zachtzinnig zijn ze doorgaans niet. (En voor je het vraagt: ja, ze kregen gewoon te eten.)

Pas dus op met kippenkuikens die nog erg jong zijn, of jonge krielkippen, die samen wonen met jonge kalkoentjes, die al snel een paar koppen groter zullen zijn.

Rechts: Opgroeïende kalkoenen, met op de voorgrond 2 Exchequer Leghorn hennen.

Opgroeïende kalkoentjes hebben een grote behoefte aan eiwitten, mineralen en vitaminen. Een goed opfokvoer zoals Sivostart voldoet prima. Naast opfokvoer lusten ze ook graag wat levend voer, zoals meelwormen. Groenvoer kun je ze ook goed bijvoeren; de hoeveelheid rustig opbouwen. Wij geven de kuikens regelmatig groenvoer bij, zoals wat fijngeknipt gras en allerlei (on)kruiden. Als ze wat groter zijn voer ik ze brandnetels bij, die ik gewoon in bossen in hun hok hang. Brandnetels zijn ontzettend gezond en zo'n bos geeft meteen weer wat extra afleiding.

KerstKalkoen?

Kalkoentjes groeien als kool, en voor je het weet zijn ze groot. Wederom kreeg een van onze jonge kalkoenen – Koen - bij ons de schrik van zijn leven toen iemand rond de kerst een kalkoen wilde kopen (en weer voor 'het plezier' en niet voor 'op het menu'). Ik bedacht dat ik de kalkoen het beste aan het einde van de middag, als het donker begon te worden, zou kunnen pakken, omdat ze vast wel kippig zijn in het donker. Niet dus. Koen zag me aankomen en vreesde het ergste. Hij vloog op, en vloog zó richting eendenvijver! Ohjee, als hij maar niet het water in zou gaan, want kalkoenen begrijpen niks van zwemmen, en eenmaal te water wachten ze maar gewoon op wat er komen gaat. Toen ik bij de vijver aankwam vloog Koen, gelukkig nog op het droge, meteen weer op, om over het hek van de boerderij de polder in te vliegen. Omdat het inmiddels echt donker was, besloot ik maar tot de volgende dag te wachten, in de hoop hem niet de weg op te jagen. De volgende dag vond ik Koen ergens achter een gebouw en kon ik hem gelukkig vangen. Met Koen onder mijn arm liep ik terug naar de boerderij, onderweg een paar bezoekers passerend. "Zo?" vroeg een van de bezoekers..... "Kerstpakket gehad?"

Namens Norbert allemaal een heel fijne Kerst en probeer eens iets anders op het menu!

